SZAKMAI BESZÁMOLÓ

BUDAI ZSOLT JÁNOS MR. RED CÍMŰ ÜVEGPLASZTIKÁJÁNAK MEGVÁSÁRLÁSÁRÓL

1. A megvásárolt műtárgy bemutatása

<table>
<tr><td colspan="3">Leltári szám: 2022.1.1.</td></tr>
<tr><td>Művész:
Budai Zsolt János</td><td>Mű címe:
Mr. Red</td><td>Kor:
2019</td></tr>
<tr><td>Anyag:
casting, Banas üveg, Bullseye üveg, réz csavarok, elektroncső, beton</td><td>Technika:
vegyes technika</td><td>Méret:
12,2x5,8x26,8 cm
beton támaszték mérete:
26x16,3x16,5 cm</td></tr>
<tr><td colspan="3">Leírás:
Hengeres betontalapzaton támaszkodó, mozgatható zöld és kék üvegelemekből összeállított robot figura, amelynek feje elektroncsőből készült.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fotók:
 </td></tr>
</table>

2. A támogatott tevékenység megvalósításának szakmai vonatkozásai, tapasztalatai és a megvalósítás eredményességének elemzése

A Laczkó Dezső Múzeum képzőművészeti gyűjteményén belül önálló egységet képez a több mint 500 darabot számláló kortárs üvegművészeti kollekció, amely országos viszonylatban is jelentős. A gyűjtemény törzsanyagát az 1985-ben rendezett (nulladik vagy „próba") Ajkai Üvegszimpoziumon, valamint az 1990-es Ajkai Üvegszimpoziumon készült munkák, és az azt követő 1990-es Művelődési Minisztériumnak köszönhető és saját forrásból finanszírozott vásárlások alapozták meg. Később a Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Képzőművészeti- és Iparművészeti Lektorátus és Kulturális Minisztérium támogatása, valamint a művészek nagylelkű ajándékozásai révén sikerült gyarapodnunk. A használati tárgyakon (poharak, vázák) túl a hideg és meleg üvegmegmunkálás legkiválóbb hazai képviselőinek alkotási határozzák meg a gyűjtemény arculatát.
A múzeum kezdettől fogva törekedett arra, hogy az üveggyűjteményben minden jelentős alkotó és tendencia jelen legyen; a fiatal művészek alkotásai ugyanúgy, mint a nagy életművel rendelkező művészek fontos alkotói korszakainak kiemelkedő munkái. Például megtalálhatók a gyűjteményben Schaár Erzsébet és Vilt Tibor művei is. A nyolcvanas években megújuló magyar stúdióüveg különféle vonulatait több mint ötven alkotó munkája képviseli; közéjük tartoznak például Lugossy Mária, Bohus Zoltán, Buczkó György kompozíciói, Horváth Márton és Smetana Ágnes vázái, Lukácsi László művei, de érdemes kiemelni Házi Tibor, Jegenyés János és 'Sigmond Géza alkotásait is.
A nem csak üveggel – vagy nem elsősorban üveggel – foglalkozó művészek közül Sugár János, Olajos György és Szirtes János alkotásai a gyűjtemény egy másik arculatát tükrözik. A múzeum 1998-ban, az Ajkai Üveggyár jóvoltából, az ott több évtizedig dolgozó Németh Magda tevékenységét reprezentáló kollekcióval lett gazdagabb. A kétezres évek elején Borbás Dorka, Kertészfi Ágnes, Pattantyús Gergely, Borkovics Péter munkáival gazdagodtunk. A 2010-es években Gáspár György, Darabos Anita, Ábel Tamás, Botos Péter és Varga Dóra alkotásait sikerült pályázati forrásból megvásárolnunk. Az utóbbi években többek között L. Szabó Erzsébet, Vida Zsuzsa, Báthory Júlia, Perlaki József üvegtárgyai kerültek a gyűjteménybe.
Jelen pályázat keretében ismét az üvegművészeti gyűjtemény gyarapítását céloztuk meg. Ez alkalommal is olyan alkotást választottunk, amely nemcsak művészi célkitűzése révén egyedi, hanem technológiai szempontból is kiemelkedő kvalitású.
Budai Zsolt János üvegművész még nem képviselte magát a gyűjteményben. 2008-ban diplomázott a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Üvegtervező szakán. Tagja a Fiatal Iparművészek Stúdiójának, a Magyar Üvegművészeti Társaságnak, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, kiállít az Innovatio Artes Egyesülettel. Munkái 2002 óta rendszeresen szerepelnek egyedi és csoportos kiállításokon egyaránt.
A pályázatban megvásárolt *Mr. Red* a művész üvegrobotjainak egyik darabja, amely nemcsak a robotok iránti rajongását bizonyítja, hanem egyfajta világnézetet szeretne közvetíteni. Budai ezekkel a kis robotokkal próbálja megmutatni, hogy nem vagyunk egyedül a világban, mások is léteznek, létezhetnek rajtunk kívül, egy alternatív valóságban, velünk párhuzamosan. A robot rajongás a scifi és animációs filmek iránti rajongásból fakad, de az üvegrobotok megalkotását az üvegben rejlő kihívás is inspirálta. Foglalkoztatta, meg lehet-e üvegből valósítani ilyen komplex, mozgatható szobrokat.
„Érdekelt lehetséges-e, illetve hogyan tudnék üvegből robotokat készíteni, mert a robotok alkotó eleme nem az üveg, nem ilyen törékeny anyag. Általában nagyok, erősek és le akarnak igázni minket, vagy valami hasonló... Elképzeltem egy üveg robot civilizációt, hogy kik ők, mik ők, de ezt nem tudjuk, csak itt vannak közöttük egy

alternatív világban/valóságban. Látjuk, hogy vannak. Itt vannak, de nem tudjuk honnan jöttek és miért. Egy eljövendő világ előfutárai, vagy egy letűnt kor maradványai?"

Budai robotjai egyfajta viaszveszejtéses technikával készülnek. Először elkészíti a robotot valamilyen modellező anyagból (papír, fa, vagy már egyenesen viaszból), erről szilikon öntőformát vesz és a szilikon formákba kiönti a testrészeket viaszból. A viaszról egy speciális gipszformát vesz (ami bírja a kemencében a 800–900 °C-ot), ebből gőzzel kiolvasztja a viaszt. Az így kiolvasztott negatív formát megtölti üveg frittel (3–5 mm nagyságú tört üveg). A megtöltött formákat kemencébe teszi (860 °C körül), ahonnan egy nap múlva tudja kivenni az elkészült üvegeket. Formából kivéve levágja az öntőnyílásokat és lecsiszolja a felesleget. Végül csavarokkal állítja össze a robotot.

2011-ben került átadásra a Laczkó Dezső Múzeum Tanulmányi Raktára, amelynek megvilágított vitrinjeiben szinte a teljes üvegművészeti kollekció kiállításra került. Az itt elhelyezett műalkotások előzetes bejelentkezést követően egész évben megtekinthetők. Az üveggyűjtemény darabjait időről időre kiállításokon is bemutatjuk. 2021-ben, dr. Tevesz Mária művészettörténész rendezésében *Fényben tündöklő* címmel egy nagyszabású üvegművészeti tárlat került megrendezésre Veszprémben, amely ismét életet hozott az üveggyűjteménybe; ajándékozásokat, vásárlásokat és üvegművészeti interjúkat generált. A kollekció ismét magára vonta a szakma figyelmét.

Mivel 2022 az üveg éve, szerettük volna folytatni az üveggyűjteményre épülő közönségkapcsolati, szakmai és múzeumpedagógiai tevékenységet. Ezért minden hónap első szombatján az üveggyűjteményünkhöz kapcsolódó rendezvénnyel, vagy online megjelenéssel jelentkeztünk és jelentkezünk majd az év további hónapjaiban is. Művészek bevonásával élményalapú kamara tárlatok, előadások, interjúk valósultak meg. Egy ilyen „Üvegszombat" alkalmával mutattuk be a múzeumkedvelő közönségnek *Mr. Red*et 2022. június 4-én. Budai Zsolt János nemcsak a szobor készítéséről tartott izgalmas előadást, hanem jelenlegi munkáiról, terveiről is mesélt.

Hosszú távú céljaink közt továbbra is szerepel a gyűjtemény jövőbeni gyarapítása és életben tartása.